

A la vora del Segre, el 1938

Un dia 8 de novembre de 1938, en plena guerra, Josep de cal Peris, un home llarg i sec, xumava un cigarret de picadura i caminava amb la mula cap al tros.

Feia un dia boirós i fred. Josep era una ombra entre la grisor de la boira baixa d'aquell novembre en què, malgrat la guerra, s'havia de sembrar. "Què menjarem, sinó?" Ell més s'hauria estimat quedar-se a dormir al mas, però havia d'ataular després de sembrar. La feina, com el seu nom indica a les clares, consistia a passar una taula per anivellar la terra de manera uniforme perquè, si no, sempre quedaven grops i irregularitats que anaven malament per tot: per regar, per segar, per llaurar...

El fred picava de valent i la quietud era completa. Josep de cal Peris estava totalment abstret en la feina quan, de cop, veu aparèixer una taca fosca que, pistola en mà, l'increpava:

—Què hi fa vostè aquí? És de la república o dels

nacionals? Identifiqui's.

I el va apuntar amb la pistola agafant-la amb les dues mans.

El militar portava una jupa de cuir negre, una gorra de plat suada i bruta amb tres estrelles i una barba de tres o quatre setmanes, espessa i serrada. Josep de cal Peris va quedar immòbil. La mula es va començar a esverar i a moure's nerviosament

—Jo, mecagondena, jo sóc pagès.

—Pagès? No serà un espia dels nacionals, amb aquesta cara de despistat que fa?

—Despistat?, mai m'havien dit res semblant. Jo sóc un pagès que estava ataulant...

—Atauquè...?

—Ataulant, home: passant aquesta taula per refinar la terra.

—Però és de la república o dels feixistes? Canti!

—Jo no he fet res, jo estava ataulant.

—I no sap que aquesta nit passada hi ha hagut una ofensiva?

Andreu Lonçà

Andreu Lonçà

—Quan?, què?

—Aquesta nit. No ha sentit els trets? —deia el militar brandant la pistola i escampant capellans entre les dents.

—Algun seroll hai sentit, però és que ahir vaig estar sembrant sol des de punta de dia fins al vespre..., som al novembre, que si em descuido ja no hi seré a temps.

—Estem en guerra i vostè només pensa a sembrar.

—Algun dia s'haurà d'acabar aquesta guerra i llavors tothom tindrà molta gana

—Però la gloriosa república guanyarà, no ho oblidí!

—Jo segueixo ataulant.

—Res d'això: vagi-se'n al mas, que avui hi haurà gresca.

—Redéu! i quan podré acabar-ho?

—Quan hàgim guanyat la guerra!

—Ah! —va dir Josep Peris, que es va retirar abans d'hora. Quina manera d'emprenyar! Redéu, quin món més ple de bojos!